

Briselē, 2026. gada 23. februārī
(OR. en)

6343/26

SOC 84
EMPL 35

PIEZĪME

Sūtītājs:	prezidentvalsts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Nabadzības cikla pārraušana: personcentrētu atbalsta un aktivizācijas pakalpojumu attīstīšana – <i>viedokļu apmaiņa</i>

Pielikumā ir pievienota prezidentvalsts orientējoša piezīme par minēto tematu, gatavojoties viedokļu apmaiņai EPSCO padomē 2026. gada 9. martā.

NABADZĪBAS CIKLA PĀRRAUŠANA: PERSONCENTRĒTU ATBALSTA UN AKTIVIZĀCIJAS PAKALPOJUMU ATTĪSTĪŠANA

Nabadzības cikla pārraušana

Komisijas priekšsēdētāja fon der Leiena (*von der Leyen*) 2025. gadā runā par stāvokli Savienībā atkārtoti apstiprināja Savienības ilgtermiņa redzējumu, uzsverot, ka Savienība nāks klajā ar plānu, lai palīdzētu līdz 2050. gadam izskaust nabadzību¹. Šā visaptverošā mērķa sasniegšanu Savienībā apgrūtina pastāvīgais dzīves dārdzības spiediens, makroekonomiskās problēmas un finansiālā nedrošība.

Šīs problēmas daudzdimensionālo raksturu apliecina ilgstošas problēmas, piemēram, nodarbinātu personu nabadzība, arvien lielāki ierobežojumi saistībā ar mājokļiem un pieejamību cenas ziņā, kā arī ievērojams skaits nabadzībā dzīvojošu ģimeņu ar bērniem. Tas uzskatāmi parāda nepieciešamību rast visaptverošākus un efektīvākus politikas risinājumus. Šie risinājumi ietver ne tikai pienācīga ienākumu atbalsta sniegšanu tiem, kam tas visvairāk vajadzīgs, bet arī aktīvas iekļaušanas un piekļuves pamatpakalpojumiem veicināšanu. Agrīnā dzīves posmā piedzīvota nabadzība atstāj dziļas un ilgstošas sekas gan individuālā, gan sabiedrības līmenī, veicinot nevienlīdzību sociālajā līdzdalībā un vienlaikus pastiprinot nelabvēlīgu apstākļu pārmantošanu no paaudzes paaudzē. Tāpēc mums ir vajadzīgi spēcīgāki preventīvie mehānismi, lai vispirms samazinātu iespēju, ka cilvēki nonāk nabadzībā, un vienlaikus izbeigtu nabadzības nodošanu no paaudzes paaudzē.

Personcentrētu atbalsta un aktivizācijas pakalpojumu attīstīšana

Ir pierādījies, ka personcentrēti atbalsta un aktivizācijas pakalpojumi ir efektīvs veids, kā novērst sociālo nevienlīdzību un dot personām iespēju pilnībā attīstīt savu potenciālu.

¹ Runa par stāvokli Savienībā 2025. gadā.

Lai novērstu nabadzības strukturālos virzītājspēkus, kā arī pārtrauktu nelabvēlīgu apstākļu ciklus, ir būtiski palielināt investīcijas integrētos, kvalitatīvos un ar pienācīgiem resursiem nodrošinātos atbalsta pakalpojumos, tostarp sociālās iekļaušanas pakalpojumos (piemēram, sociālajā darbā, konsultēšanā, izaugsmes vadībā, mentorēšanā, psiholoģiskajā atbalstā, rehabilitācijā), un citos vispārējos atbalsta pakalpojumos, tostarp pirmsskolas izglītībā un aprūpē, veselības aprūpē, ilgtermiņa aprūpē, izglītībā un apmācībā, kā arī mājokļos.

Ir svarīgi par prioritāti noteikt politiku, kas veicina agrīnu iesaisti un individualizētu palīdzību, tostarp individuālu prasmju novērtēšanu, karjeras konsultācijas un mērķorientētas apmācības vai pārkvalifikācijas iespējas atbilstīgi darba tirgus vajadzībām. Lai aktivizācijas politika būtu efektīva, ir būtiski to izstrādāt atbilstīgi personas mērķiem, spējām un sociālajam kontekstam, atzīstot, ka pašnoteikšanās, sociālie sakari un pašefektivitāte ir būtiski, lai pārtrauktu atstumtības ciklus. Personcentrēta izstrāde veicina arī cieņu, autonomiju un izvēles iespējas.

Vienlaikus, lai pārvarētu nabadzības sarežģītību, ir vajadzīga sadarbība starp dažādām nozarēm, piemēram, sociālajiem pakalpojumiem, veselības aprūpi, izglītību, nodarbinātību un mājokļiem, nodrošinot personām netraucētu piekļuvi vajadzīgajiem pakalpojumiem vienuviet vai izmantojot koordinētas nosūtīšanas sistēmas. Konkrētāk, ir būtiski stiprināt saikni starp sociālās aizsardzības sistēmām un valsts nodarbinātības dienestiem, kā arī paredzēt stimulus, kas pāreju uz nodarbinātību padara finansiāli dzīvotspējīgu un ilgtspējīgu. Šādas veicinošas pieejas ne tikai atbalsta integrāciju darba tirgū, bet arī veicina plašāku sociālo līdzdalību, vienlīdzīgas iespējas un sociālo kohēziju.

Turklāt vietējo organizāciju, līdzbiedru atbalsta grupu un vietējo dalībnieku iesaistīšana palīdz nodrošināt, ka pakalpojumi ir pielāgoti, mērķorientēti un pieejami. Kopienā balstīti modeļi veicina arī savstarpēju atbalstu un sociālo kapitālu, kas ir galvenie ilgtspējīgas iekļaušanas faktori.

Lai sasniegtu maksimālus rezultātus, intervences pasākumiem ir jāveicina uzticēšanās, jāsamazina internalizēta stigmatizācija un jāuzlabo izturēšanās, lai panāktu efektīvus sociālos rezultātus saskaņā ar zaļo un digitālo pārkārtošanos.

Paredzams, ka pirmā “ES nabadzības novēršanas stratēģija”, kuru ieviesīs 2026. gada pirmajā pusē, stiprinās un akcentēs personcentrētu, atbalsta un aktivizācijas pakalpojumu nozīmi. Lai gan ir panākts zināms progress virzībā uz 2030. gada mērķi samazināt nabadzību, kopējais temps joprojām ir lēns. Nabadzība joprojām nesamērīgi skar sievietes, ģimenes ar bērniem un neaizsargātas personas, un tas liecina, ka ir steidzami vajadzīgas saskaņotākas, mērķorientētākas un tālredzīgākas darbības. Ir ļoti svarīgi, lai politika būtu efektīva, papildinātu korektīvos pakalpojumus un ietvertu uz profilaksi vērstas pieejas. Lai nodrošinātu, ka neviens netiek atstāts novārtā, ir būtiski stiprināt politikas saskaņotību un koordināciju gan ES, gan valstu un reģionālā līmenī, tostarp Eiropas pusgada ietvaros.

Viedokļu apmaiņas mērķis

Ņemot vērā minēto, ministri tiek aicināti apmainīties viedokļiem par efektīvu politiku nabadzības cikla pārtraušanai, īpašu uzmanību pievēršot personcentrētu, atbalsta un aktivizācijas pakalpojumu lomai. Diskusijas mērķis ir veicināt izpēti saistībā ar pāreju no tīri monetāriem ieguvumiem uz holistisku un atbalstošu individualizētu palīdzību un pakalpojumiem natūrā. Šajā sakarā ministri var apsvērt, kā sociālās aizsardzības sistēmas un aktivizācijas pakalpojumus iespējams labāk saskaņot ar autonomiju, sociālo iekļaušanu un nodarbinātību.

Apspriežamie jautājumi

Ņemot vērā minēto, ministri tiek aicināti apsvērt šādus jautājumus:

- 1. Kādus pasākumus Jūs īstenojat, lai efektīvi stiprinātu personcentrētus atbalsta un aktivizācijas pakalpojumus nolūkā novērst nabadzību un/vai sociālo atstumtību?*
 - 2. Kā personcentrētu atbalsta un aktivizācijas politiku var integrēt gaidāmajā pirmajā ES nabadzības novēršanas stratēģijā?*
-